ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Καλούμεθα, έκ νέου σήμερα, νά έξετάσουμε πραγματικά περιστατικά, τά όποῖα, τουλάχιστον ὡς πρός τά κύρια στοιχεῖα τους, μᾶς εἶναι ἤδη γνωστά ἀπό τήν ὑπόθεση 112/80 (Firma Anton Dürbeck κατά Hauptzollamt Frankfurt am Main-Flughafen, ἀπόφαση τῆς 5ης Μαΐου 1981, πού δέν ἔχει ἀκόμη δημοσιευθεῖ στήν Συλλογή).

Πρόκειται γιά τή λήψη μέτρων προστασίας ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν μήλων ἀπό τή Χιλή, τά όποῖα ἐθεσπίσθησαν, ἀπό τούς κανονισμούς (ΕΟΚ) 687/79 (ABl. L 86 τῆς 6ης Ἀπριλίου 1979, σ. 18), 797/79 (ABl. L 101 τῆς 24ης Ἀπριλίου 1979, σ. 7) καί 1152/79 (ABl. L 144, τῆς 13ης Ἰουνίου 1979, σ. 13), τήν ἄνοιξη τοῦ 1979.

Ἐξ αἰτίας τῶν κανονισμῶν αὐτῶν, ἡ προσφεύγουσα στήν παροῦσα δίκη εἶχε ἀσκήσει προσφυγή ἐνώπιον τοῦ Finanzgericht τοῦ Land τῆς Ἔσσης, τό όποῖο, μέ διάταξη τῆς 24ης Μαρτίου 1980, ἀπευθύνθη προδικαστικῶς στό Δικαστήριο γιά νά ἀποφανθεῖ περί τοῦ κύρους τῶν ἀνωτέρω τριῶν κανονισμῶν. Μετά ἀπό ὁμολογουμένως ἐξονυχιστική διαδικασία τό Δικαστήριο, τό όποῖο δύο φορές πρός πλήρη διασαφήνιση τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν ἀπεύθυνε ἐρωτήματα στούς διαδίκους κατά τήν διαδικασία, ἐξέδωσε, τήν 5η Μαΐου 1981, προδικαστική ἀπόφαση, μέ τήν όποία ἔκρινε ὅτι ἀπό τήν ἐξέταση τοῦ ὑποβληθέντος ἐρωτήματος δέν προέκυψαν στοιχεῖα ἱκανά νά ἐπηρεάσουν τό κῦρος τῶν τριῶν ἀναφερθέντων κανονισμῶν.

Λίγο πρίν ἀπό τό πέρας τῆς ἐν λόγω διαδικασίας, ἤτοι τήν 21η Ἰανουαρίου 1981, ἡ ἐνάγουσα προσέφυγε ἀπ' εὐθείας στό Δικαστήριο μέ ἀγωγή ἀποζημιώσεως, στηριζομένη στό ἄρθρο 215 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί ἔτσι ἄρχισε ἡ δίκη, ἡ όποία μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερα. Τό ἀντικείμενο τῆς διαφορᾶς ἐκτίθεται στή σελίδα 1 τοῦ δικογράφου τῆς ἀγωγῆς. Σύμφωνα μέ αὐτό ζητεῖται ἡ ἀποκατάσταση «τῶν ζημιῶν πού ἡ ἐνάγουσα ὑπέστη ἤ δύναται νά ὑποστεῖ ἐκ τῶν δυσχερειῶν πού δημιουργοῦνται σ' αὐτή ἀπό τήν λήψη τῶν μέτρων διασφαλίσεως ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν ἐπιτραπεζίων μήλων καταγωγῆς Χιλῆς, τά όποῖα ἐθεσπίσθησαν μέ τόν κανονισμό ΕΟΚ 687/79, ἐν συνδυασμῷ μέ τούς τροποποιητικούς κανονισμούς ΕΟΚ 797/79 καί 1152/79».

Ἀναλυτικώτερα (βλ. σ. 10 ἐπ. τοῦ δικογράφου τῆς ἀγωγῆς), ἡ ἐνάγουσα ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπή προεκάλεσε τίς ἀκόλουθες δυσμενεῖς συνέπειες:

— ἐπειδή δέν ἠδυνήθη νά παραλάβει μία ὑπολειπομένη ποσότητα, δυνάμει συμβάσεως, ὀφείλει ἀποζημίωση ὕψους 300 000 δολλαρίων ΗΠΑ (USD) στούς χιλιανούς προμηθευτές,

— ὀφείλει τό ποσό τῶν 100 000 USD λόγω καταγγελίας τῆς συμβάσεως ναυλώσεως ἑνός φορτηγοῦ,

— δεδομένου ὅτι δέν ἠδυνήθη νά πωλήσει τήν ὑπόλοιπη ποσότητα, στήν όποία ἀνεφέρετο ἡ σύμβαση, τό διαφυγόν κέρδος ἀνέρχεται σέ 169 500 γερμανικά μάρκα (DM), τό όποῖο μέ τιμή μετατροπῆς 1,75 DM πρός 1 USD, ἰσοδυναμεῖ πρός 96 850 USD,

— ἐπί πλέον, ὑπέστη ἄλλες ζημίες, ὑπολογιζόμενες σέ 10 000 USD, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, δυνάμει τοῦ δευτέρου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ 1152/79, ἕνας ἀνταγωνιστής ἠδυνήθη νά εἰσαγάγει μῆλα Χιλῆς κατά τόν Μάιο καί Ἰούνιο 1979, ἦταν δέ κατ' αὐτό τόν τρόπο γιά ὁρισμένη χρονική περίοδο ὁ μόνος ἐπι-

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.

χειρηματίας πού διέθετε έμπόρευμα Χιλῆς στήν Κοινή Ἀγορά.

Τό σύνολο τῶν ζημιῶν αὐτῶν ἀνέρχεται στό ποσό τῶν 506 850 USD. Μέ τό ἀρχικῶς διατυπωθέν κύριο αἴτημα τῆς ἀγωγῆς ἐζητεῖτο ἡ καταδίκη τῆς Ἐπιτροπῆς στήν πληρωμή τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ στήν ἐνάγουσα, προσηυξημένου κατά τούς τόκους πρός 6 % ἀπό τῆς ἀσκήσεως τῆς ἀγωγῆς. Ἀργότερα, ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή προέβαλε ὅτι, ἐπί τοῦ παρόντος, ἡ ἐνάγουσα δέν ὑπέστη ἀκόμη ζημία, ἡ ἐνάγουσα συνεπλήρωσε τόν ἰσχυρισμό της στήν ἀπάντησή της ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, ἐπικουρικῶς, ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο νά βεβαιώσει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὑποχρεοῦται νά καταβάλει ποσό ἀποζημιώσεως, πού θά καθορίζεται κατά τόν χρόνο τῆς ἀναλήψεως ὑποχρεώσεως ἀπό τήν ἐνάγουσα ἤ κατά τήν στιγμή πού μία τέτοια ὑποχρέωση θά ἐβεβαιοῦτο δικαστικῶς.

Ἐπί πλέον, ἡ ἐνάγουσα φοβᾶται ὅτι εἶναι θύμα καί ἄλλης ζημίας διότι, ἀφ' ἑνός μέν, ἡ χιλιανή της προμηθεύτρια ἐπιχείρηση τῆς ἐγνώρισε ὅτι ἡ πλοιοκτήτρια ἑταιρία τοῦ ναυλωθέντος φορτηγοῦ τῆς ζητεῖ ἀποζημίωση, ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι τῆς ἐζητήθη ἕνα ὁρισμένο ποσό μέσω τῆς «Schutzvereinigung deutscher Reeder» (Ἕνωση γιά τήν Προάσπιση τῶν Συμφερόντων τῶν Γερμανῶν Ἐφοπλιστῶν), τό ὁποῖο ἀποτελεῖ ἀκόμη ἀντικείμενο διαμάχης στή Χιλή. Ἐν ὄψει αὐτῶν, ἡ ἐνάγουσα ζητεῖ ἀκόμη ἀπό τό Δικαστήριο νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἐναγομένη ὑποχρεοῦται νά ἀποκαταστήσει ἐπίσης ὅλες τίς ζημίες πού ἡ ἐνάγουσα δύναται ἀκόμη νά ὑποστεῖ λόγω τῆς λήψεως τῶν προσβαλλομένων μέτρων διασφαλίσεως.

Οἱ ἐν λόγω ἰσχυρισμοί πού, κατά τήν ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς, πρέπει νά ἀπορριφθοῦν ὡς ἀπαράδεκτοι καί, ἐν πάση περιπτώσει, ὡς ἀβάσιμοι, δέν μετεβλήθησαν μετά τήν δημοσίευση τῆς προαναφερθείσης προδικαστικῆς ἀποφάσεως. Κατά τήν συζήτηση, ἡ ἐνάγουσα ἐδήλωσε ἁπλῶς ὅτι δέν ἐπιμένει πλέον ἐπί μιᾶς σειρᾶς λόγων πού ἀναφέρονται στήν ὑποτιθεμένη ἀκυρότητα τῶν ληφθέντων ἀπό τήν Ἐπιτροπή μέτρων. Ἐν τούτοις, ἐμμένει στήν ἄποψή της ὅτι ἡ Ἐπιτροπή παρεβίασε τήν ἀρχή τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης καί τήν ἀρχή τοῦ μή ἐπιτρεπτοῦ τῶν διακρίσεων καί μόνο ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ὑποχρεοῦται νά ἀποζημιώσει τήν ἐνάγουσα. Ἐπί πλέον, κατά τήν συζήτηση, ἡ ἐνάγουσα προσεπάθησε νά ἀποδείξει ὅτι ὁ ἰσχυρισμός της εἶναι ἐπίσης δικαιολογημένος καί στήν περίπτωση πού ἡ συμπεριφορά τῆς Ἐπιτροπῆς θά ἐθεωρεῖτο νόμιμη διότι τότε, ἀπό ἀπόψεως προσβολῆς τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος καί ἐπεμβάσεως σ' αὐτήν, ἡ Ἐπιτροπή ὑποχρεοῦται νά καταβάλλει στήν ἐνάγουσα ἀποζημίωση ἐπειδή ὑπέστη ἰδιαίτερη ζημία, ἡ ὁποία τήν διακρίνει ἀπό τό σύνολο τῶν λοιπῶν εἰσαγωγέων.

Ἐπί τῆς παρούσης ὑποθέσεως, ἡ θέση μου εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

1. Εἶναι σαφές ὅτι ἀρχικά ἡ ἀγωγή εἶχε οὐσιαστικά χαρακτῆρα ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως, στηριζομένη σέ *παράνομη* συμπεριφορά τῆς Ἐπιτροπῆς, ἤτοι τήν παράνομη θέσπιση τῶν τριῶν κανονισμῶν πού ἀναφέρονται στήν ἀρχή. Τοῦτο ἀπορρέει ἀπό τόν προσδιορισμό τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς στήν ἀρχή τοῦ δικογράφου τῆς ἀγωγῆς. Σχετικά, εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικό ὅτι ἡ ἐνάγουσα προβάλλει ὡς ζημία τίς δυσμενεῖς συνέπειες πού ὑπέστη, ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή ἀνέστειλε τήν εἰσαγωγή μήλων καί ἠρνήθη νά θεσπίσει μεταβατικές διατάξεις, καθώς καί ἄλλες δυσμενεῖς συνέπειες στό πεδίο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἐπειδή, δυνάμει τοῦ δευτέρου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ, μόνο μία ἀνταγωνιστική ἐπιχείρηση εἶχε ἐξουσιοδοτηθεῖ νά προβεῖ σέ εἰσαγωγές. Σ' αὐτό, ἐξ ἄλλου, στηρίζεται τό οὐσιαστικώτερο μέρος τῶν ἰσχυρισμῶν πού προεβλήθησαν πρός στήριξη τῆς ἀγωγῆς, ὅπως ἀναπτύσσονται στήν ἀγωγή καί τήν ἀπάντηση. Περιορίζομαι νά ὑπενθυμίσω ὅσα ἐκτίθενται στήν σελίδα 15 τῆς ἀγωγῆς, ὅπου γίνεται λόγος γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ζημίας πού προεκλήθη ἀπό τήν λήψη τῶν μέτρων προστασίας καί ἀπαριθμοῦνται

οἱ λόγοι, ἀπό τούς ὁποίους δύναται νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ἡ λήψη τῶν μέτρων προστασίας καί ἡ ἄρνηση προβλέψεως μεταβατικῶν διατάξεων γιά τήν ἐνάγουσα εἶναι παράνομα. Ὑπενθυμίζω ἐπίσης ὅσα ἀναφέρονται στήν ἀπάντηση, ὅτι δηλαδή ἡ λήψη τῶν μέτρων προστασίας πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς κατάφωρη παραβίαση τοῦ δικαίου, ὅτι τά μέτρα διασφαλίσεως δέν δικαιολογοῦνται ἀπό καμμία ἄποψη καί ὅτι πρέπει, συνεπῶς, νά θεωρηθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, θεσπίζοντας τούς ἐν λόγω κανονισμούς, ὑπερέβη καταφανῶς τά ὅρια τῆς διακριτικῆς της εὐχερείας.

2. Ἐπί πλέον, εἶναι σαφές, κατά τήν γνώμη μου, ὅτι ἀπαγορεύεται κατά κανόνα στήν ἐνάγουσα νά ἐπανέλθει πλέον στά κριθέντα ἀπό τήν προδικαστική ἀπόφαση ἐπί τῆς ὑποθέσεως 112/80, ὅτι δηλαδή δέν ὑφίσταται κανένα στοιχεῖο πού νά δύναται νά ἐπηρεάσει τό *κῦρος* τῶν τριῶν ἀναφερθέντων κανονισμῶν· ἐν προκειμένω, πρέπει ἐπίσης νά ληφθεῖ ὡς δεδομένο τό κῦρος τῶν ἐπιδίκων κανονισμῶν καί νά ἀγνοηθεῖ ἀπό τούς ἰσχυρισμούς τῆς ἐνάγουσας, κάθε τι πού θά ἠδύνατο νά θέσει ἐν ἀμφιβόλω τά κριθέντα ἀπό τήν προδικαστική ἀπόφαση.

Θεωρῶ ὅτι πρέπει νά γίνει δεκτή ἡ αὐστηρή αὐτή ἄποψη κατά μείζονα λόγο, διότι κατά τήν διάρκεια τῆς προδικαστικῆς διαδικασίας, στήν ὑπόθεση 112/80, ἐδόθη ἐπαρκῶς ἡ εὐκαιρία νά ἐξετασθεῖ τό ζήτημα τοῦ κύρους τῶν τριῶν προαναφερθέντων κανονισμῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶμαι δέ πεπεισμένος ὅτι ἕνας διάδικος δέν πρέπει νά ἔχει τήν δυνατότητα, κατά κάποιο τρόπο, χάρις σέ μία κατάλληλη διαδικαστική μεθόδευση — κίνηση μιᾶς ἐθνικῆς διαδικασίας πού καταλήγει σέ αἴτηση προδικαστικῆς ἀποφάσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177, ἀφ' ἑνός, καί μεταγενέστερη ἄσκηση ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως, ἀφ' ἑτέρου — νά ὑποβάλλει μιά προδικαστική ἀπόφαση σέ ἐπανέλεγχο. Τοῦτο δέν εἶναι σύμφωνο πρός τήν οἰκονομία τοῦ συστήματος ἐννόμου προστασίας πού θεσπίζει ἡ συνθήκη· ἐπί πλέον, ἡ ἐν λόγω δυνατότης προκαλεῖ σοβαρές σκέψεις ἐξ ἐπόψεως ἀσφαλείας τοῦ δικαίου, ἰδίως ὅταν, ὅπως ἐν προκειμένω, ἡ προδικαστική ἀπόφαση ἐξεδόθη ἀπό τό Δικαστήριο ἐν ὁλομελεία, ἐν συνεχεία δέ, ἡ ἀγωγή ἀποζημιώσεως παρεπέμφθη πρός ἐξέταση σέ τμῆμα.

Ἡ κατάσταση θά ἠδύνατο νά εἶναι διαφορετική ἄν ἕνας διάδικος ἐπεκαλεῖτο *νέα πραγματικά γεγονότα.* Ἐν τούτοις, δέν τίθεται, ἐν προκειμένω, τέτοιο ζήτημα. Προδήλως, οἱ ἰσχυρισμοί στήν παροῦσα διαδικασία ταυτίζονται μέ αὐτούς πού ἐπεκαλέσθη ἡ ἐνάγουσα στήν προδικαστική διαδικασία. Δέν δύναται ἰδίως νά θεωρηθεῖ ὡς νέο πραγματικό γεγονός, ὅπως ἐχαρακτηρίσθη στήν ἀπάντηση, ἡ μνεία μιᾶς συζητήσεως πού ἔγινε περί τά μέσα Μαρτίου 1979, μεταξύ ὑπαλλήλων τῆς Ἐπιτροπῆς καί ἐκπροσώπων τῶν εἰσαγωγέων, κατά τήν διάρκεια τῆς ὁποίας ἐτέθη θέμα γιά ὁρισμένα φορτία ὑπό διαμετακόμιση, καθώς καί ἡ παραπομπή σ' ἕνα τηλετύπημα τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς «European Union of the Fresh Fruit and Vegetable Import, Export and Wholesaletrade» τῆς 4ης Ἀπριλίου 1979, τό ὁποῖο ἀνεφέρετο ἐπίσης σέ ὁρισμένα φορτία ὑπό διαμετακόμιση καί προέτεινε στήν Ἐπιτροπή νά γνωστοποιεῖ μέ ἡμερήσιο δελτίο τίς ὑπό διαμετακόμιση ποσότητες. Ἐν προκειμένω εἶναι σημαντικό ὅτι τό πρῶτο στοιχεῖο ἀνεφέρθη ἤδη κατά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση στήν προδικαστική διαδικασία, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν σελίδα 13 τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως, τοῦτο δέ ἠδύνατο ὁμοίως νά συμβεῖ ὡς πρός τό ἐν λόγω τηλετύπημα.

Ἐπί πλέον, φαίνεται ἐξαιρετικά ἀμφισβητήσιμο ὅτι οἱ ἐν λόγω ἀνακοινώσεις πρός τήν Ἐπιτροπή ἠδύναντο νά τήν ὁδηγήσουν σέ διαφορετική ἐκτίμηση γιά τίς ποσότητες τῶν μήλων πού ἦταν ἀκόμη δυνατόν νά εἰσαχθοῦν μετά τήν 5η Ἀπριλίου 1979 καί πού ἠδύναντο, ἔτσι, νά ἐγείρουν ἀμφιβολίες

ὡς πρός τό κῦρος τοῦ πρώτου κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς. Εἶναι ἐπίσης δύσκολο νά προσαφθεῖ στήν Ἐπιτροπή ὅτι δέν ἔκρινε ὡς ἐπαρκῆ τά στοιχεῖα πού τῆς παρεσχέθησαν ἀπό ἐμπορικούς ἐπιχειρηματικούς κύκλους ἀλλά ὅτι ἐστηρίχθη σέ ἐπίσημες ἀνακοινώσεις τῶν χωρῶν ἐξαγωγῆς, γιά τίς ὁποῖες ὅμως ἦταν βέβαιο ὅτι κατά τήν στιγμή τῆς θεσπίσεως τοῦ πρώτου κανονισμοῦ δέν παρεῖχαν καμμία ὑπεύθυνη πληροφορία περί τῶν ποσοτήτων μήλων πού ἔπρεπε νά εἰσέλθουν στήν Κοινότητα μόνο ὡς ἐμπόρευμα ὑπό διαμετακόμιση.

3. Ἐξ ἄλλου, εἶναι δυνατόν νά δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ ἴδια ἡ ἐνάγουσα ἀναγνωρίζει κατά τό μᾶλλον ἤ ἧττον ὡς δικαιολογημένη τήν ἀρχή πού μόλις διετύπωσα. Τοῦτο συνάγεται τουλάχιστον ἀπό τό γεγονός ὅτι, κατά τήν συζήτηση, ἐδήλωσε σαφῶς ὅτι δέν ἐπιθυμοῦσε νά ἐμμείνει στούς λόγους πού εἶχε προβάλλει πρός ὑποστήριξη τῆς ἀγωγῆς της καί οἱ ὁποῖοι ἀνεφέροντο στό *κῦρος* τῶν κανονισμῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καί ὅτι οἱ ἀπόψεις πού ἐξέφραζε δέν ἐσκόπουν νά θέσουν ὑπό ἀμφισβήτηση, κατ' οὐσία, τήν προδικαστική ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου, στήν ὑπόθεση 112/80.

Γιά τόν λόγο αὐτό πρέπει νά ἐξετασθεῖ λεπτομερῶς ἄν οἱ ἰσχυρισμοί ἐπί τῶν ὁποίων ἐμμένει ἡ ἐνάγουσα πρός ὑποστήριξη τῆς ἀγωγῆς της ἐντάσσονται πράγματι στό πλαίσιο αὐτό καί ἄν δύνανται νά θεμελιώσουν ἐπιδίκαση ἀποζημιώσεως λόγω συμπεριφορᾶς τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία δέν ἔγκειται στήν λήψη τῶν ὑπό κρίση μέτρων διασφαλίσεως ἀλλά ἁπλῶς συνδέεται μέ αὐτή κατά κάποιο τρόπο — ὅπως ἡ ἀνταλλαγή ἀλληλογραφίας μέ τήν ἐνάγουσα, ἡ *ἐφαρμογή* μεταγενεστέρων τροποποιητικῶν κανονισμῶν ἤ ἡ συμπεριφορά τῆς Ἐπιτροπῆς πρό τῆς λήψεως τῶν θεσπισθέντων μέτρων διασφαλίσεως.

4. Εἶναι ἀπόλυτα δυνατή ἡ κρίση ἐπί τῶν ἀπόψεων τῆς ἐναγούσης πού ἀναφέρονται στίς σκέψεις 52 ἕως 54 τῆς ἀποφάσεως στήν ὑπόθεση 112/80.

Οἱ ἐν λόγω σκέψεις ἀφοροῦν τό θέμα ἄν οἱ κανονισμοί ΕΟΚ 797/79 καί 1152/79 πρέπει νά θεωρηθοῦν ὡς συνιστῶντες διάκριση, διότι ἡ ἐφαρμογή τους δέν *ἐπεξετάθη* στίς εἰσαγωγές, γιά τίς ὁποῖες ἡ προσφεύγουσα ἐζήτησε ἐξαίρεση ἀπό τά θεσπισθέντα μέτρα διασφαλίσεως. Ἡ ἀπάντηση στό ἐν λόγω ἐρώτημα ἦταν ἀρνητική μέ τήν αἰτιολογία ὅτι οἱ ὑπό κρίση κανονισμοί εἶχαν ὡς μόνο σκοπό νά προσαρμόσουν τό μέτρο διασφαλίσεως στά ἐμπορεύματα, τά ὁποῖα κατά τόν χρόνο τῆς θέσεώς του σέ ἰσχύ εὑρίσκοντο καθ' ὁδόν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 3 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 2707/72 (ΑΒΙ. L 291, τῆς 28ης Σεπτεμβρίου 1972, σ. 3). Ἐν προκειμένω, ὅμως, τά ἐμπορεύματα πού ἡ ἐνάγουσα ἐπιθυμοῦσε νά εἰσαγάγει δέν εὑρίσκοντο σέ ἀνάλογη κατάσταση.

Ἡ ἐνάγουσα, ὑποστηρίζοντας τώρα ὅτι ἡ ἀναφερομένη διαπίστωση στηρίζεται σέ πραγματική πλάνη, ἐπειδή εἶναι πράγματι πασίδηλο ὅτι τό ἐμπόρευμα τοῦ ὁποίου ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγή βάσει τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 1152/72 ἐτέθη ὑπό μεταφορά μόνο μετά τήν 12η Ἀπριλίου 1979, ἐπιδιώκει νά συναχθεῖ τό συμπέρασμα ὅτι ὁ ἀναφερθείς κανονισμός δέν δικαιολογεῖται, ὅπως θεωρεῖ τό Δικαστήριο, ἀλλά ὅτι πρέπει ἀκριβῶς γι' αὐτό τόν λόγο νά θεωρηθεῖ ὡς συνιστῶν διάκριση καί, συνεπῶς, παράνομος διότι δέν προέβλεψε τήν ἐφαρμογή μιᾶς διαδικασίας ἀναφορᾶς ἀπό τήν ὁποία θά ἠδύνατο, ἐπίσης, νά ἐπωφεληθεῖ ἡ ἐνάγουσα. Ἄν γίνει δεκτή ἡ ἄποψη πού ἐξέθεσα προηγουμένως, δέν εἶναι πλέον πράγματι δυνατόν νά ἐπιτραπεῖ στήν ἐνάγουσα νά ἐπικαλεσθεῖ αὐτή τήν ἄποψη.

Πάντως, δύναται ἀκόμη νά προστεθεῖ ὅτι ἡ διόρθωση, πού θεωρεῖται ὀρθή ἀπό τήν ἐνάγουσα, δέν καταλήγει κατ' ἀνάγκη στήν διαπίστωση περί ὑπάρξεως διακρίσεως, ἡ ὁποία θά ἠδύνατο νά ἀποφευχθεῖ μόνο ἄν οἱ ποσότητες τῶν μήλων, τῶν ὁποίων ἐπετράπη ἀκόμη ἡ εἰσαγωγή μέ τόν κανονισμό ΕΟΚ 1152/79 εἶχαν κατανεμηθεῖ μεταξύ

ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων εἰσαγωγέων κατά τήν διάρκεια μιᾶς διαδικασίας ἀναφορᾶς. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι δέν δύναται νά ἐπικριθεῖ ἡ Ἐπιτροπή ὅτι δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη, ὅταν διεπίστωσε, ἀρχάς Μαΐου 1979, ἀφοῦ ἔλαβε σαφεῖς πληροφορίες γιά τά ὑπό διαμετακόμιση ἐμπορεύματα, ὅτι οἱ ἐπιτραπεῖσες πρός εἰσαγωγή ποσότητες προελεύσεως Χιλῆς δέν εἶχαν ἀκόμη ἐξαντληθεῖ παρά μόνο τά ἐμπορεύματα, τῶν ὁποίων προεξοφλεῖτο ἡ ἄφιξή τους στήν Κοινότητα ἐντός βραχείας προθεσμίας, καί ὅτι δέν προέβλεψε μία διεξοδική διαδικασία ἀναφορᾶς γιά μία μικρή ἀπομένουσα ποσότητα μερικῶν χιλιάδων τόννων, μέ κατανομή μεταξύ μιᾶς σειρᾶς εἰσαγωγέων, οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ὁποίους ἔπρεπε ἀκόμη νά λάβουν μέτρα γιά τήν εἰσαγωγή.

Ὡς πρός αὐτό, ἐμμένω στίς προτάσεις μου στήν ὑπόθεση 112/80, δηλαδή ὅτι δέν πρόκειται ἐδῶ γιά μία μορφή διακρίσεως, πού χαρακτηρίζεται ἀπό βάναυση ἀνισότητα μεταχειρίσεως, ἡ ὁποία ἔγκειται σέ κατάχρηση ἐξουσίας καί δύναται, σέ περίπτωση ἀποδοχῆς τῆς ἀκυρότητος τοῦ κανονισμοῦ, νά θεμελιώσει ἐπί πλέον καί ἀξίωση ἀποζημιώσεως λόγω ἀστικῆς εὐθύνης τῆς διοικήσεως (σελίς 39 τῶν προτάσεων στήν γερμανική γλῶσσα, τῆς 24ης Φεβρουαρίου 1980).

5. Κατά τήν γνώμη μου, εἶναι ἐπίσης δυνατόν νά ἐκτιμηθεῖ σαφῶς ἡ ἀντίφαση, στήν ὁποία ἐμμένει ἀκόμη ἡ ἐνάγουσα, ὅσον ἀφορᾶ τήν *διάκριση* ὑπό τήν μορφή πού ἐνδιαφέρει ἐν προκειμένω, ἤτοι τό παραδεκτό τῶν ἰσχυρισμῶν πού ἀφοροῦν στήν πραγματικότητα τό *κῦρος* τῶν θεσπισθέντων μέτρων διασφαλίσεως. Πράγματι, μία ἀκριβέστερη ἀνάλυση καταδεικνύει ὅτι καί ὁ ἰσχυρισμός αὐτός ἀποβλέπει στήν πραγματικότητα στό νά διαπιστωθεῖ ὁ *μή ἔγκυρος χαρακτήρας* τῶν θεσπισθέντων μέτρων καί δέν δύναται, κατά συνέπεια, νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη.

Περί αὐτοῦ πρόκειται χωρίς ἀμφιβολία, δεδομένου ὅτι στήν ἀγωγή ἀναφέρεται ὅτι τά θεσπισθέντα μέτρα εἶναι ἀντίθετα πρός τήν ἀρχή τῆς μή διακρίσεως, διότι στήν πραγματικότητα δέν ἀποτελοῦν παρά ἀντίδραση στήν προβληθεῖσα ἀπό τήν Χιλή ἄρνηση νά συνάψει συμφωνία αὐτοπεριορισμοῦ καί διότι γιά τήν Χιλή προβλέπουν μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση ἀπ' ὅ,τι γιά τίς ἄλλες χῶρες τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου (σελίς 31 τῆς ἀγωγῆς). Ἐπ' αὐτοῦ δέν εἶναι ἀνάγκη νά λεχθεῖ τίποτε πλέον, γι' αὐτό δέ ἄλλωστε ἡ προσφεύγουσα δέν ἐπανῆλθε σ' αὐτό τό σημεῖο κατά τήν συζήτηση.

Κάτι ἀνάλογο πρέπει ἐπίσης νά γίνει δεκτό καί ὡς πρός τήν αἰτίαση τῆς ἐναγούσης ὅτι, παρά τίς αἰτήσεις της μέ τηλετυπήματα τῆς 10ης καί 12ης Ἀπριλίου 1979, δέν προεβλέφθη κανένα ἰδιαίτερο μεταβατικό καθεστώς γιά τά ἐμπορεύματα πού ἔπρεπε νά φορτωθοῦν σέ φορτηγά τήν 18η καί 20ή Ἀπριλίου 1979 καί τά ὁποῖα ἠδύναντο νά φθάσουν στήν Κοινότητα μεταξύ 10 καί 15 Μαΐου 1979 καί ὡς πρός τόν ἰσχυρισμό της ὅτι τά μεταβατικά μέτρα πού προβλέπονται ἀπό τόν κανονισμό ΕΟΚ 1152/79 εὐνόησαν μεροληπτικῶς ἕναν εἰσαγωγέα, ἄν καί, ὅπως προκύπτει ἀπό ἕνα τηλετύπημα τῆς 9ης Μαΐου 1979, ἡ ἐνάγουσα ἦταν ἐπίσης σέ θέση νά εἰσαγάγει στήν Κοινότητα τήν ὑπολειπομένη ποσότητα πού προεβλέπετο στήν σύμβαση ἕως τήν 25η Μαΐου. Μέ τόν ἰσχυρισμό αὐτό, ἀμφισβητεῖ τήν θέσπιση ἥ, μέ ἄλλους λόγους, τό κῦρος εἴτε τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 687/79 εἴτε τοῦ πρώτου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 797/79, γιά τόν ὁποῖο εἶναι γνωστό ὅτι ἐξεδόθη ἐν ὄψει τῶν φορτηγῶν πού εἶχαν ἤδη ληφθεῖ ὑπ' ὄψη κατά τήν θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 687/79 καί τῶν ὁποίων ἡ ἄφιξη στήν Κοινότητα εἶχε ἀναβληθεῖ· ἐξ ἄλλου, πρόκειται προφανῶς ἐδῶ γιά τό *κῦρος* τοῦ δευτέρου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 1152/79. Ὑπ' αὐτή τήν ἔννοια πρέπει νά γίνει ἀντιληπτό τό τηλετύπημα τῆς ἐναγούσης τῆς 12ης Ἀπριλίου 1979. Τοῦτο ἀπορρέει ἐπίσης καί ἀπό τίς παρατηρήσεις πού διατυπώνονται στήν ἀγωγή, ὅπου ἡ ἐνά-

γουσα ἰσχυρίζεται ὅτι κακῶς ἀπεκλείσθη ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν θεσπισθεισῶν μεταβατικῶν διατάξεων καί ὅτι οἱ μεταβατικές λύσεις εἶναι ἀντίθετες πρός τήν ἀρχή τῆς μή διακρίσεως. Ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοια δέν δύνανται νά δώσουν λαβή σέ παρανόηση οὔτε οἱ ἰσχυρισμοί πού περιέχονται στήν ἀπάντηση, ὅπου ἡ ἐνάγουσα ὑπογραμμίζει, ἐπί παραδείγματι, ὅτι κατά τήν θέσπιση τοῦ πρώτου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 797/79, ἡ Ἐπιτροπή συμπεριεφέρθη αὐθαιρέτως, χωρίς νά λάβει ὑπ' ὄψη τά συμφέροντα τῆς ἐνάγουσας ἤ ὅταν ὑποστηρίζει, παραπέμποντας στόν κανονισμό ΕΟΚ 1152/79, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐπέτρεψε ἀκόμη τήν εἰσαγωγή ἐμπορευμάτων, τά ὁποῖα κατά τήν θέσπιση τοῦ πρώτου κανονισμοῦ δέν εὑρίσκοντο ἀκόμη καθ' ὁδόν, ἀπέκλεισε δέ αὐθαιρέτως τήν προσφεύγουσα ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς ἐν λόγω ρυθμίσεως, ἡ ὁποία εὐνόησε μόνο μία ἐπιχείρηση, ἐνῶ, ἄν εἶχε ἐνημερωθεῖ ἐγκαίρως καί ἡ προσφεύγουσα, θά ἠδύνατο ἐπίσης νά εἰσαγάγει τό ἐμπόρευμα ὑπό τούς ὅρους πού ἐθέσπισε ὁ κανονισμός ΕΟΚ 1152/79. Οἱ ἀπόψεις πού διετυπώθησαν κατά τήν συζήτηση δέν κατέστη δυνατόν νά προκαλέσουν διαφορετική ἐντύπωση, ἐπειδή καί αὐτές περιεστρέφοντο περί τῶν ἐπικρίσεων, ἀναμφίβολα σχετικῶν πρός τό *κῦρος* τῶν ληφθέντων μέτρων, ἤτοι ὅτι μέ τήν θέσπιση τῶν δύο τροποποιητικῶν κανονισμῶν, ἡ Ἐπιτροπή ἐπέτρεψε ἀκόμη τήν εἰσαγωγή ἐμπορευμάτων πού δέν ἦταν καθ' ὁδόν κατά τόν χρόνο λήψεως τοῦ πρώτου μέτρου καί δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τά συμφέροντα τῆς ἐναγούσης, παρέλειψε δέ νά καταρτίσει τούς τροποποιητικούς κανονισμούς κατά τρόπο πού οἱ ἀπομένουσες ποσότητες, τίς ὁποῖες προέβλεπαν, νά κατανεμηθοῦν ἐξ ἴσου μεταξύ ὅλων τῶν εἰσαγωγέων.

6. Δέν εἶναι τόσο σαφής καί ἁπλή ἡ κρίση ἐπί τῶν ἰσχυρισμῶν πού ἡ ἐνάγουσα προέβαλε στό πλαίσιο τῆς αἰτιάσεως, ἐπί τῆς ὁποίας ἐπίσης ἐμμένει, σχετικά μέ τήν *παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης*.

α) Πάντως, εἶναι ἀναμφίβολα δυνατόν νά λεχθεῖ ὅτι μέρος τῶν ἐν λόγω ἰσχυρισμῶν ἀφορᾶ στήν πραγματικότητα τό *κῦρος* τῶν θεσπισθέντων ἀπό τήν Ἐπιτροπή μέτρων καί, ἐπομένως, δέν πρέπει πλέον νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ἐδῶ.

Κατά τήν γνώμη μου, αὐτό ἰσχύει ὡς πρός τόν ἰσχυρισμό ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὑποχρεοῦται νά προβλέπει μεταβατικές διατάξεις ὅταν ἐπεμβαίνει σέ ἰσχύουσες συμβάσεις, ἐφ' ὅσον — ὅπως ἐν προκειμένω, ἐν ὄψει τῶν ποσοστώσεων εἰσαγωγῆς τῶν προηγουμένων ἐτῶν — δέν δύναται αὐτό νά προεξοφληθεῖ, καί ὅτι κακῶς δέν συνεμορφώθη μέ τήν ὑποχρέωση αὐτή κατά τήν λήψη τῶν μέτρων προστασίας, τήν ἄνοιξη τοῦ 1979. Τό ἴδιο ἰσχύει ἐπίσης καί γιά τήν προβαλλομένη ἀπό τήν ἐνάγουσα αἰτίαση, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔλαβε ὑπ' ὄψη τήν ἀπαίτηση αὐτή οὔτε κατά τήν μεταγενέστερη προσαρμογή τῶν μέτρων διασφαλίσεως ἐπειδή ἠρνήθη νά τά διαμορφώσει κατά τρόπο πού θά ἐπετρέπετο καί στήν ἐνάγουσα νά εἰσαγάγει τίς κατά τίς συμβάσεις της ἐναπομένουσες ποσότητες. Οἱ ἐκφράσεις πού περιέχονται στήν ἀγωγή, ὅτι, δηλαδή, ἡ Ἐπιτροπή παρέβη τήν ἀρχή τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης *λαμβάνοντας* τά μέτρα διασφαλίσεως (σελίς 29) καί ὅτι ἡ ἐνάγουσα διεψεύσθη γιά δεύτερη φορά στήν δικαιολογημένη της ἐμπιστοσύνη *μέ* τήν θέσπιση τῶν δύο τροποποιητικῶν κανονισμῶν, καταδεικνύουν ὅτι ὄντως πρόκειται γιά θέματα σχετικά μέ τό *κῦρος* τῶν ληφθέντων μέτρων.

6) Τό ἴδιο πρέπει νά γίνει δεκτό στό μέτρο πού, κατά τήν συζήτηση, ἐπί τοῦ θέματος τῆς προστασίας τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης, ἡ ἐνάγουσα ἐπέμεινε στό γεγονός ὅτι ἐπανηπαύθη στίς ἐνδείξεις πού ἔδωσε ἡ Ἐπιτροπή ὅτι θά ἐπετρέπετο ἡ εἰσαγωγή μόνο τῶν ἐμπορευμάτων πού εὑρίσκοντο ἤδη καθ' ὁδόν καί πού προσάπτει στήν Ἐπιτροπή ὅτι δέν τό ἔλαβε ὑπ' ὄψη *κατά τήν θέσπιση* τοῦ δευτέρου τροποποιητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἐν τούτοις, ἂν ὁ ἰσχυρισμός αὐτός πρέπει, τουλάχιστον ἐν μέρει, νά ἐκληφθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, μέ τίς ἀπαντήσεις της στά τηλετυπήματα τῆς ἐναγούσης, ἡ Ἐπιτροπή δέν θά ἔπρεπε νά τήν εἶχε ὠθήσει νά ἀκολουθήσει μία ὁρισμένη συμπεριφορά, ἤτοι νά καταγγείλει τίς συμβάσεις, ἀλλά ἔπρεπε μᾶλλον νά τήν ἀφήσει νά ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ ἀναστολή τῶν εἰσαγωγῶν δέν ἦταν, ἐνδεχομένως, ἀκόμη ὁριστική καί ὅτι τά φορτωθέντα μετά τήν 12η Ἀπριλίου 1979 ἐμπορεύματα ἠδύναντο ἀκόμη νά εἰσαχθοῦν, γεννῶνται ἀμέσως ἀμφιβολίες ὡς πρός τό ἂν εἶναι πράγματι δυνατόν νά θεμελιωθεῖ κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἡ προβληθεῖσα ἀξίωση ἀποζημιώσεως. Ὅταν ἡ Ἐπιτροπή ἀπήντησε στά τηλετυπήματα τῆς ἐναγούσης πού ἐστάλησαν στίς ἀρχές Ἀπριλίου 1979, ἐστηρίζετο πράγματι στό γεγονός ὅτι (καί δέν ἦταν σέ θέση νά προβεῖ σέ διαφορετική ἐκτίμηση ἐν ὄψει τῶν στοιχείων πού ἐκοινοποίησε ἡ χιλιανή κυβέρνηση), οἱ ποσότητες τῶν μήλων πού θά ἐγκατέλειπαν τήν Χιλή στίς 12 Ἀπριλίου 1979 θά ἐξαντλοῦσαν τήν ποσόστωση πού ἐθεωρεῖτο ἡ κατάλληλη γιά τή χώρα αὐτή. Δέν ἦταν, ἐπομένως, σκόπιμο νά διατυπώσει ἡ Ἐπιτροπή ἐπιφυλάξεις ὑπό τήν ἔννοια πού προτείνει ἡ ἐνάγουσα, ἡ δέ παράλειψη αὐτή δέν ἀποτελεῖ, συνεπῶς, σφάλμα γιά τό ὁποῖο δύναται νά ἐπικριθεῖ ἡ Ἐπιτροπή. Πάντως, δύσκολα θά ἠδύνατο ἡ ἐνάγουσα νά ἐπωφεληθεῖ ἀπό μία ἐντελῶς ἀόριστη ἔνδειξη περί ἁπλῆς πιθανότητος ἐγκρίσεως εἰσαγωγῆς ἄλλων ποσοτήτων μήλων. Ἡ ἐν λόγω ἔνδειξη δέν θά τήν ἀπέτρεπε ἀναμφίβολα ἀπό τήν καταγγελία τῶν συμβάσεων οὔτε καί θά τῆς ἔδιδε τήν δυνατότητα νά ἀποτρέψει τήν ζημία πού ἐπῆλθε ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

γ) Τέλος, ὡς πρός ἕνα τρίτο σημεῖο πού ἐνδιαφέρει στά πλαίσια τοῦ λόγου περί παραβιάσεως τῆς ἀρχῆς τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης, θά πρέπει ἀσφαλῶς νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι δέν ἀφορᾶ τό *κῦρος* τῶν ληφθέντων μέτρων διασφαλίσεως καί ἡ ἐξέτασή του δέν δύναται, ἐπομένως, νά ἀποκλεισθεῖ κατά τήν παροῦσα διαδικασία ἂν καί, ὅπως προκύπτει ἀπό τίς προτάσεις μου στήν ὑπόθεση 112/80, σελίδα 33, συνεζητήθη στήν προδικαστική διαδικασία. Ἀναφέρομαι στήν παρατήρηση τῆς ἐνάγουσας ὅτι, ἤδη ἀπό τόν Ὀκτώβριο 1978, ἡ Ἐπιτροπή ἠδύνατο νά προβεῖ σέ δύο πρῶτες ἐκτιμήσεις τῆς συγκομιδῆς καί ὅτι εἶχαν ἤδη γίνει πρῶτες ἐκτιμήσεις περί τῶν ἐνδεχομένων εἰσαγωγῶν, καθώς καί στήν σχετική αἰτίαση τῆς ἐνάγουσας, ἤτοι ὅτι οὔτε κατά τίς συνεδριάσεις τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς γιά τά φροῦτα, τόν Ἰανουάριο καί Φεβρουάριο 1979, οὔτε κατά τήν συνάντηση μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἐνδιαφερομένων εἰσαγωγέων, τόν Μάρτιο 1979, ἡ Ἐπιτροπή ἀνέφερε τά σχεδιαζόμενα μέτρα διασφαλίσεως.

Ἐν τούτοις, εἶναι σαφές ὅτι ἀκόμη καί ἡ ἄποψη ὅτι, δίδοντας ἐγκαίρως τίς ἀπαραίτητες ἐνδείξεις, ἡ Ἐπιτροπή θά ἠδύνατο νά ἀποτρέψει τήν ἐνάγουσα ἀπό τήν σύναψη συμβάσεων ἀγορᾶς καί ναυλώσεως καί ἔτσι θά ἀπεφεύγοντο οἱ σχετικές συνέπειες, δέν δύναται νά θεμελιώσει ἀξίωση πρός ἀποκατάσταση τῆς προβαλλομένης ζημίας, ὁ σχετικός δέ ἰσχυρισμός δέν ἀφορᾶ προφανῶς παρά μέρος τοῦ συνόλου τῆς ζημίας.

Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ἡ ἴδια ἡ ἐνάγουσα ἐκθέτει — ὑπενθυμίζω τήν δήλωση στήν ἀγωγή, ὅτι, δηλαδή, οἱ συμβάσεις πωλήσεως καί ναυλώσεως εἶχαν συναφθεῖ ἀντιστοίχως ἤδη ἀπό τόν Ὀκτώβριο καί Νοέμβριο 1978, ὑπενθυμίζω δέ καί τό περιεχόμενο τοῦ τηλετυπήματος τῆς ἐναγούσης τῆς 12ης Ἀπριλίου 1979, ἀπό τό ὁποῖο προκύπτει ὅτι οἱ συμβάσεις συνήφθησαν τόν Δεκέμβριο 1978 καί Ἰανουάριο 1979 —, εἶναι πρόδηλο ὅτι οἱ σχετικές ἐνδείξεις πού παρέσχε ἡ Ἐπιτροπή κατά τίς συνεδριάσεις τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς γιά τά φροῦτα, τόν Ἰανουάριο καί Φεβρουάριο 1979, ἦρθαν πολύ ἀργά. Ἐν τούτοις, δέν δύναται νά προσαφθεῖ στήν Ἐπιτροπή ὅτι δέν ἀνέφερε τήν ἐνδεχομένη λήψη μέτρων διασφαλίσεως ἤδη ἀπό τόν Ὀκτώβριο 1978.

Περισσότερο ἀξιόπιστο φαίνεται ὅτι μία ἀσφαλής ἐκτίμηση, ὅπως ἡ ἀπαιτουμένη γιά τήν λήψη μέτρων διασφαλίσεως ἀπό πολλές ἀπόψεις, ἐπί παραδείγματι κατά τόν κανονισμό 2707/72, ἔγινε μόλις τόν Μάρτιο 1979 ὅταν εἶχε διαμορφωθεῖ σαφῶς ἡ εἰκόνα τῆς καταστάσεως τῆς ἀγορᾶς στήν Κοινότητα (ἀποθέματα, ἀποσύρσεις ἀπό τήν ἀγορά, ἐξέλιξη τῶν τιμῶν). Πάντως, μετά ἀπό αὐτό τό χρονικό σημεῖο, ἡ Ἐπιτροπή δέν καθυστέρησε ὑπαιτίως τήν θέσπιση τῶν μέτρων διασφαλίσεως.

7. Ἐφ' ὅσον, ἔτσι, γίνεται σαφές ὅτι τό αἴτημα τῆς ἐναγούσης περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας πού ὑπέστη λόγω τῆς ἀναστολῆς τῶν εἰσαγωγῶν καί τῆς ζημίας πού ὑποτίθεται ὅτι ὑπέστη λόγω τῆς ἐνυπαρχούσης στόν κανονισμό ΕΟΚ 1152/79 διακρίσεως δέν δύναται νά θεμελιώσει οὔτε τούς προβαλλομένους στήν ἀγωγή καί στήν ἀπάντηση ἰσχυρισμούς οὔτε τήν συμπληρωματική ἀνάπτυξη κατά τήν συζήτηση, μοῦ ἀπομένει τώρα πλέον νά ἐξετάσω μόνο τό ζήτημα τοῦ πῶς θά ἐκτιμηθεῖ τό νέο ἐπιχείρημα πού προεβλήθη κατά τήν συζήτηση πρός ὑποστήριξη τῆς προβαλλομένης ἀπαντήσεως ὅτι, δηλαδή, ἡ Κοινότης ὑποχρεοῦται σέ ἀποζημίωση ἀκόμη καί ὅταν ἡ συμπεριφορά τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι *νόμιμη*, διότι προεκλήθη στήν ἐνάγουσα ἰδιαίτερη ζημία.

Ἡ ἴδια ἡ ἐνάγουσα ἀναγνωρίζει ὅτι, παραπέμποντας στή νομολογία περί προστασίας τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, περί ἀποκαταστάσεως γιά οἱονεί ἀπαλλοτρίωση, καθώς καί στήν ἔννοια τῆς ἐπεμβάσεως στίς ἐπιχειρηματικές δραστηριότητες, προβάλλει ἐντελῶς νέους ἰσχυρισμούς πρός θεμελίωση τῆς ἀγωγῆς της. Πράγματι, κανένα ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά δέν περιλαμβάνεται στήν ἀγωγή. Εἶναι ἐπίσης δύσκολο νά γίνει δεκτό ὅτι μία τέτοια ἐπιχειρηματολογία εἶχε ἐγκύρως προβληθεῖ στήν ἀπάντηση, μέ τήν αἰτίαση, ἐνδεχομένως, πού εὑρίσκεται σέ συνάρτηση μέ τούς ἰσχυρισμούς περί τοῦ παρανόμου τῶν θεσπισθέντων μέτρων ἀπό τήν Ἐπιτροπή, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐπενέβη στό δικαίωμα πού τά ἄρθρα 2 καί 12 τοῦ Θεμελιώδους Νόμου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ἀναγνωρίζουν στήν ἐνάγουσα, τῆς ἐλεύθερης ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός της, ἤ μέ τήν θέση πού ἀναπτύσσεται στή σελίδα 41 τῆς ἀπαντήσεως, ὅτι ἀκόμη καί σέ περίπτωση ἐγκυρότητος τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 687/79, ἡ ἐνάγουσα δικαιοῦται ἀποζημιώσεως λόγω «τῆς προφανοῦς καί καταφώρου παραβιάσεως τῆς ἀρχῆς τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης καί τῆς ἴσης μεταχειρίσεως».

α) Σχετικῶς τίθεται κατ' ἀρχάς τό ζήτημα, τό ὁποῖο ἔθεσε καί ἡ Ἐπιτροπή, τοῦ *παραδεκτοῦ* τέτοιων νέων ἰσχυρισμῶν πρός ὑποστήριξη τοῦ αἰτήματος, πρᾶγμα πού πρέπει ἀσφαλῶς νά θεωρηθεῖ ὡς *μεταβολή τῆς ἀγωγῆς*, ἀκόμη καί ἄν ἔτσι, ὅπως θεωρεῖ ἡ ἐνάγουσα, παραμένει ἐντός τοῦ πλαισίου ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 215 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Ἔχω σοβαρότατες ἀμφιβολίες ὡς πρός τήν δυνατότητα ἀναγνωρίσεως τοῦ παραδεκτοῦ τοῦ ἐν λόγω ἰσχυρισμοῦ, ἀκόμη καί ἄν γίνει δεκτή ἡ ἀρχή (δέν ὑφίσταται ἀκόμη παγία νομολογία ἐπί αὐτοῦ τοῦ θέματος) ὅτι μεταβολές τοῦ ἀρχικοῦ αἰτήματος δέν ἀποκλείονται τελείως κατά τήν διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Πρέπει ὅμως, τουλάχιστον, νά ἀπαιτεῖται ἡ μεταβολή τοῦ ἀρχικοῦ αἰτήματος νά διευκολύνει τήν ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας: στό γερμανικό δίκαιο, γίνεται ἐδῶ λόγος γιά τήν ἔννοια τῆς «χρησιμότητος». Ἡ θέση πού ἀνέπτυξε, ἐν τούτοις, ἡ ἐνάγουσα περιέχει πολύπλοκα νομικά ζητήματα πού ἀπαιτοῦν εἰς βάθος ἔρευνες συγκριτικοῦ δικαίου καί γιά τά ὁποῖα δέν ὑπάρχει ἀκόμη νομολογία, ἄν ἐξαιρεθοῦν ὁρισμένες ἐνδείξεις περί εὐθύνης λόγω μή παράνομης συμπεριφορᾶς σέ περίπτωση ἀσυνήθους καί ἰδιαίτερης ζημίας πού περιέχονται στίς ἀποφάσεις ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 54 ἕως 60/76 [1], καθώς καί στίς συνεκδικασθεῖσες

1 — Compagnie industrielle et agricole du comté de Loheac καί λοιποί κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 31ης Μαρτίου 1979, Slg. 1977, σ. 645.

ὑποθέσεις 9 καί 11/71 [1]. Δέν δύναται ἀσφαλῶς νά θεωρηθεῖ ἡ ἐναγομένη ὅτι ὑποχρεοῦται νά ἐξετάσει τά ζητήματα αὐτά, μόνο κατά τήν διάρκεια τῆς συζητήσεως. Σημασία, ἐν τούτοις, ἔχει ἐπίσης ὅτι, κατά τήν ἀνάθεση τῆς ὑποθέσεως στό τμῆμα, τό ἐν λόγω θέμα δέν εἶχε ἀκόμη ἀναφανεῖ, εἶναι δέ δύσκολο νά θεωρηθεῖ ὅτι τό Δικαστήριο, μετά τήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 112/77 [2], στήν ὁποία ἀπέρριψε αἰτήματα ἀποζημιώσεως μέ τήν αἰτιολογία ὅτι ἡ ὑπό κρίση κανονιστική ρύθμιση ἦταν ἔγκυρη, ἐγκατέλειψε στήν κρίση τοῦ τμήματος τό θέμα τῆς εὐθύνης λόγω νόμιμης συμπεριφορᾶς.

Ἐξ ἄλλου, ἡ παρατήρηση τῆς ἐναγούσης ἐν προκειμένω, ὅτι, δηλαδή, κατά τόν χρόνο ἀσκήσεως τῆς ἀγωγῆς δέν εἶχε ἀκόμη ἀποδειχθεῖ ὅτι οἱ ὑπό κρίση κανονισμοί ἦταν ἔγκυροι καί ὅτι δέν ὑφίστατο ἀκόμη ἡ ἀνάγκη νά στηρίξει τά ἐπιχειρήματά της σ' αὐτή τήν βάση, δέν εὐσταθεῖ. Ἡ Ἐπιτροπή ὀρθῶς ἀπήντησε, σχετικῶς, ὅτι, δεδομένου ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν ἀπειλεῖτο ἀπό συμπλήρωση τοῦ χρόνου παραγραφῆς, ἠδύνατο νά ἀναμείνει τήν ἔκβαση τῆς διαδικασίας σχετικά μέ τό κῦρος τῶν κανονισμῶν EOK 687/79, 797/79 καί 1152/72 γιά νά ἐγείρει ἀγωγή ἀποζημιώσεως.

6) Ἐπί πλέον, δύναται νά δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι οἱ ἰσχυρισμοί τῆς ἐναγούσης δέν παρέχουν, σέ καμμία περίπτωση, ἀρκετά σταθερή βάση γιά νά καταδικασθεῖ ἡ Ἐπιτροπή. Ἔτσι, κατά τήν γνώμη μου, δέν ἀπέδειξε σαφῶς ὅτι τό γεγονός ὅτι δέν ὁλοκληρώθη μία ἐμπορική συναλλαγή — ἐν προκειμένω δέν πρόκειται γιά τίποτα περισσότερο — πρέπει νά θεωρεῖται ὡς παρέμβαση στίς δραστηριότητες μιᾶς ὑφισταμένης ἐπιχειρήσεως, στίς ὁποῖες περιλαμβάνονται οἱ ἐμπορικές σχέσεις της μέ τούς χιλιανούς προμηθευτές καί ἡ θέση της στήν ἀγορά καί ἀκόμη λιγώτερο ἐπίσης ὅτι μία τέτοια συμπεριφορά πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς οἱονεί ἀπαλλοτρίωση πού γεννᾶ ὑποχρέωση ἀποζημιώσεως. Ἰδίως, καί αὐτή εἶναι ἡ τελευταία παρατήρηση, δέν ἀπέδειξε σαφῶς ὅτι στίς ἔννομες τάξεις τῶν Κρατῶν μελῶν ὑφίσταται μία *κοινή* ἀρχή, πού ἐπιβάλλει ὑποχρέωση ἀποζημιώσεως σέ περιπτώσεις ὅπως ἡ ὑπό κρίση.

8. Γιά τούς λόγους αὐτούς, δέν δύναμαι ἐν συμπεράσματι παρά νά προτείνω τήν ἀπόρριψη τῆς ἀγωγῆς ὡς ἀβασίμου (ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ πρός ὑποστήριξή της ἰσχυρισμοί δυνατόν νά θεωρηθοῦν ὡς παραδεκτῶς προβαλλόμενοι), νά καταδικασθεῖ δέ ἡ ἐνάγουσα στά δικαστικά ἔξοδα.

1 — Compagnie d'approvisionnement, de transport et de crédit SA καί Grands Moulins de Paris SA κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 13ης Ἰουνίου 1972, Slg. 1972, σ. 391.

2 — August Töpfer & Co. GmbH κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 3ης Μαΐου 1978, Slg. 1978, σ. 1019 καί 1033.